

Genenbosstraat, Lummen, BR24

Programma van Maatregelen

Auteur:

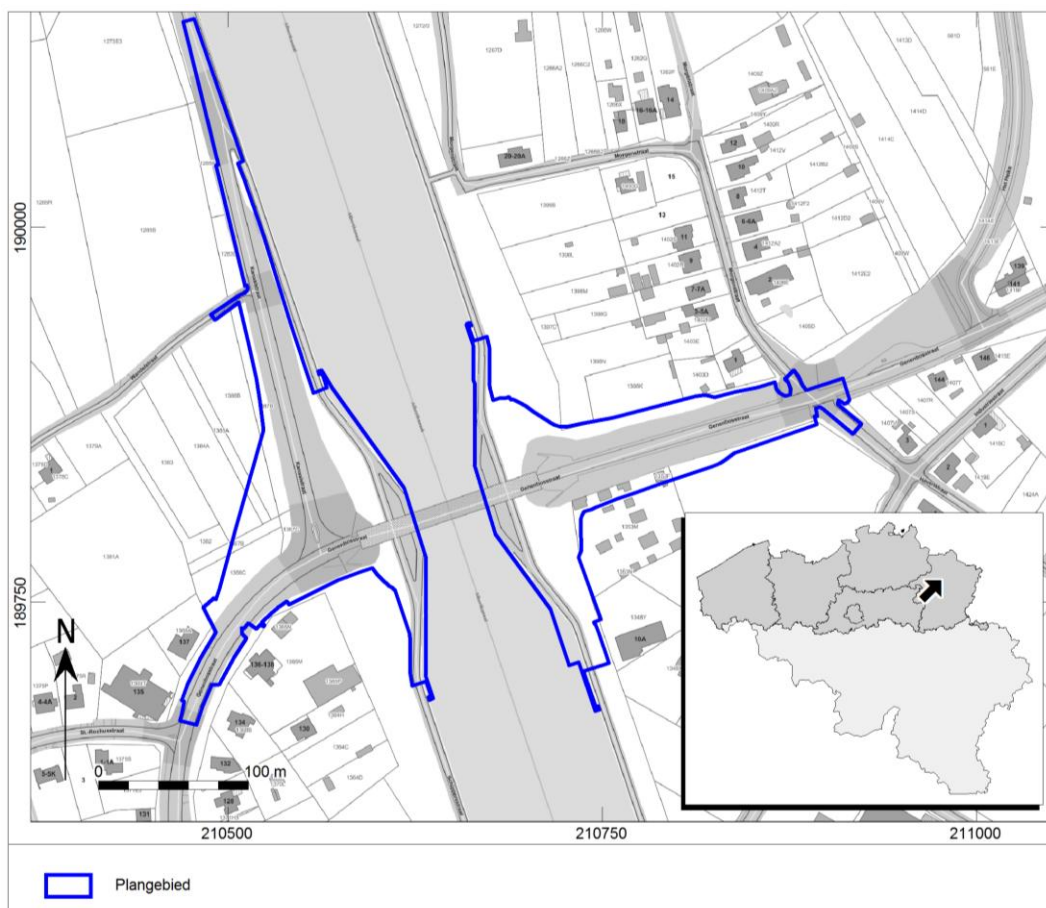
T. Van Mierlo (veldwerkleider)

Autorisatie:

X. J. F. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in augustus 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Genenbosstraat in Lummen (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen realisatie van een nieuwe brug en heraanleg van de bestaande wegenis.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Op basis van het bureauonderzoek is er geen archeologische verwachting meer voor archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

2 Aanleiding van het onderzoek

Voor het plangebied werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van dit bureauonderzoek is het mogelijk een archeologische verwachting op te stellen. Dit werd onder andere gedaan door het bepalen van de ligging van het plangebied in het landschap, op basis van het landschappelijke kenmerken, het gebruik van kaartmateriaal en omringend archeologisch onderzoek.

Het plangebied Gennenbosstraat te Lummen, BR24, zal onderhevig zijn aan geplande werken waarbij er een nieuwe brug wordt aangelegd over het Albertkanaal en de bestaande wegenis zal heraanlegd worden. Deze geplande werken omvatten een oppervlakte van ca. 38105 m².

3 Resultaten van het bureauonderzoek

Uit de geraadpleegde aardwetenschappelijke bronnen blijkt dat het plangebied zich deels op eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen en deels op fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) bevindt. Op basis van de ontstaansgeschiedenis van de fluviatiele afzettingen en het dekzand, kunnen in potentie archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum (geologisch tijdperk Weichseliaan (=Laat-Pleistoceen)) voorkomen. Verder bestaat het plangebied hier uit een ON-bodem, een OB-bodem, een Sdcy-bodem, een Sdm-bodem, een Scm-bodem, een w-Scfc-bodem, een Sbfc-bodem, een Zbfc-bodem en een Sdc-bodem. Landschappelijk is het plangebied eerder hoger gelegen op een hoogte tussen 30 en 38 m +TAW verderaf gelegen van water. Dit hoogteverschil is te wijten aan vroegere ophogingen voor de aanleg van de huidige wegnis.

Door de vele verhardingen binnen het plangebied en de locatie van het terrein op een iets hoger gelegen deel in het landschap verderaf gelegen van water, is de kans heel klein dat er nog intacte vuursteenconcentraties aanwezig zullen zijn. Omwille van deze gegevens is er voor het projectgebied een lage archeologische verwachting voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum.

Op basis van de historische bronnen en het kaartmateriaal blijkt dat er zich binnen het plangebied gedurende de 18de en 19de eeuw op enkele woningen en wegen bevonden. Pas op de kaart van Vandermaelen is het Albertkanaal voor het eerst afgebeeld. Op de topografische kaart van 1939 is voor het eerst de huidige wegnis en brug afgebeeld.

De CAI-locaties betreffen voornamelijk losse vondsten uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd. Verder werd er op CAI-locatie 210044 een vondst uit de Middeleeuwen aangetroffen en op CAI-locatie een vondst uit de Romeinse Tijd. Beiden bevinden zich in een gelijkaardige landschappelijke context als het plangebied. Tot slot bevindt zich op CAI-locatie 161046 een bouwhistorisch relict. Verder is er geen sprake van archeologische resten en/of sporen in de nabijheid van het projectgebied.

Via de historiek van het dorp Lummen is geweten dat het dorp voor het eerst werd vermeld in 1200 als 'Lumn'. Verder is er geen andere kennis over het ontstaan van dit dorp.

De archeologische verwachting voor archeologische resten en/of sporen vanaf de Nieuwe Tijd in het plangebied is eerder laag aangezien maar op enkele plaatsen woningen of wegen gekarteerd stonden en deze delen ondertussen ook verhard zijn. Het overige gedeelte van het plangebied was in gebruik als akkerland, weiland of bos.

Op basis van de beschikbare bronnen kunnen in principe binnen het plangebied sporen en vondsten verwacht worden vanaf het Neolithicum tot en met de middeleeuwen. Deze archeologische resten kenmerken zich door een sporenniveau en zullen zich manifesteren in de vorm van overblijfselen van nederzettingen, kuilen, putten en erfafscheidingen. Het sporenniveau is het beste zichtbaar juist onder de bouwvoor (Ap-horizont) of het plaggendek. Momenteel is de exacte dikte van de bouwvoor of het plaggendek echter niet geweten. Daarnaast is het terrein ook grotendeels verhard en zijn er indicaties dat de bestaande wegnis in het verleden werd opgehoogd. De wegnis werd toen tot op een diepte van ca. 20 cm aangelegd en de bestaande grachten uitgegraven tot op een diepte van ca. 50 cm. Daarnaast is het Albertkanaal geen natuurlijke waterloop en heeft de aanleg hiervan mogelijk grondige verstoringen tot gevolg gehad, zoals ook opgemerkt kan worden in de beschreven boringen.

De geplande werken voor het vernieuwen van de brug en het heraanleggen van de wegenis zouden in principe een impact kunnen hebben op eventuele intacte archeologische resten. Het bureauonderzoek heeft echter voldoende informatie gegenereerd om de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven voor een groot deel van het plangebied. Binnen het plangebied kunnen er in principe nog steeds archeologische resten en/of sporen vanaf het Neolithicum tot en met de middeleeuwen voorkomen. Echter, doordat het plangebied grotendeels verhard is, er indicaties zijn van ophogingen en de aanleg van het Albertkanaal mogelijk grondige verstoringen tot gevolg heeft gehad, zoals ook opgemerkt kon worden in de beschreven boringen, zijn deze sporen mogelijk niet meer intact of zelfs verdwenen. Moesten er toch nog archeologische resten en/of sporen aanwezig zijn, bijvoorbeeld in de zones die in het verleden opgehoogd werden en in de zones die buiten de huidige opgehoogde en verstoorde zones vallen, zullen ze te fragmentarisch zijn. Bijgevolg zullen de kosten van een archeologisch vervolgonderzoek niet opwegen tegen de baten.

Vervolgonderzoek in het plangebied heeft bijgevolg geen potentieel tot kennisvermeerdering. Omwille van de huidige situatie zullen er geen archeologische sporen meer aanwezig zijn in het plangebied. Op basis van deze vaststellingen zullen er dan ook geen verdere maatregelen getroffen moeten worden en wordt het gebied vrijgegeven voor de geplande werkzaamheden.

4 Gemotiveerd advies over het al dan niet nemen van maatregelen

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.